

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

ΑΛΗΘΕΣ ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΜΙΚΡΑΙ ΑΣΙΑΙ

[Συνέχεια]

Ἐν τοῖς μικροῖς χωρίοις εὐκόλως μανθάνονται, μαντεύονται τὰ πάντα. Καὶ πρὶν ἢ σκεφθῆς τι, ὁλόκληρον τὸ χωρίον διεισέδω εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας σου καὶ γνωρίζεις πᾶν ὅτι διανοεῖσαι καὶ πρὶν ἢ ἀκόμη τὸ ἐννοήσης. Δὲν εἶναι δὲ καὶ πολὺ δύσκολον τὸ πράγμα. Τὰ γραῖδια τῶν χωρίων ἔχουσι πείραν ἀπαισιον καὶ διορατικότητα μὴ ἀπατῶσαν. Πιθανὸν αἱ χωρिकाὶ γραῖται ὑπερτεροῦσι κατὰ τὴν πονηρίαν τὰς ἐν ταῖς πόλεσι συνηλικιώτιδας. Καὶ ἴσως οὐχὶ ἀδίκως ἔχουσι περὶ τόσων πραγμάτων νὰ σκεφθῶσιν αἱ τελευταῖαι, ὥστε δὲν ἔχουσι τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ ἐξασκῶσι τὴν διὰ τῶν χρόνων κηθεῖσαν πείραν. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς τὸ χωρίον ἔλευσιν τοῦ Δημητρίου διεθρολεῖτο ὑποκώφως τὸ προσεχὲς συνοικέσιον τοῦ Δημητρίου καὶ τῆς Μαρίας. Πάντες ἐγίνωσκον τοῦτο, πλὴν τῶν ἀμέσως διαφερομένων. Μόνοι οὗτοι ἔζων ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν περὶ αὐτούς. Αἱ δὲ γραῖται διέβλεπον πρόθεσιν πρὸ καιροῦ μελετωμένου συνοικεσίου. Εἶναι ὅμως ἀληθές ὅτι οὐδεὶς ἢ οὐδεμία τῶν συγχωρίων τοῦ Δημητρίου εὗρισκεν ἀνάρμοστον τὸ συνοικέσιον τοῦτο.

Εἰς τὰ χωρία, καὶ μάλιστα τὰ μικρά, τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, ὅσον πλουσία καὶ ἂν ᾖ γυνὴ τις, κατ' ἔθιμον τοῦ τόπου, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου λαμβάνει λάγηνόν τινα καὶ ἔρχεται εἰς τὴν μοναδικὴν βρύσιν τοῦ χωρίου καὶ πληροὶ αὐτὴν ὕδατος. Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ὑδροφορίας ταύτης εἶναι οὐχὶ νὰ φέρωσι τὸ ἀναγκαζοῦν τῇ οἰκίᾳ ὕδωρ, ἀλλὰ νὰ ἔχωσιν εὐπρόσωπον ἀφορμὴν νὰ συναθροισθῶσι πᾶσαι αἱ γυναῖκες τοῦ χωρίου ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ νὰ ἀρχίσωσι τὴν κουβένταν, ἥτις—εὐκόλως ἐννοεῖται—δὲν εἶναι πάντοτε σύντομος. Γεμίζουσι λοιπὸν τὰς λαγῆνας καὶ κάθηνται εἰς τοὺς περὶ τὴν βρύσιν ἐπίτηδες τοποθετημένους λίθους, κρατοῦσαι δὲ τὸ σχοινίον τῆς λαγῆνης αὐτῶν ἄρχονται τῆς λεσχηνείας. Οὐδέποτε δὲ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται εἰς τὰς κόρας νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν ὁμιλίαν ταύτην τῶν ὑπ' ἀνδρῶν γυναικῶν. Ἐνταῦθα δὲ συναρμολογοῦνται διάφοροι συνδυασμοὶ μελλόντων συνοικεσίων, ἀνυγγέλλονται αἱ εὐάρεστοι ἢ δυσάρεστοι εἰδήσεις τῶν ἐν τῇ ξένῃ συμπολιτῶν, σχολιάζονται τὰ διάφορα γεγονότα τοῦ χωρίου, ἢ εὐδοκίμησις τῶν ἀγρῶν καὶ ἀμπελώνων καὶ τέλος πᾶσα ἐκείνη ἢ ἀτελεύτητος μικρολογία τῶν γυναικῶν, ἥτις ὡς εἶδος ψιλικῆς μικροῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον θέμα αὐτῶν. Ἡ μήτηρ τοῦ Δημητρίου οὐδένα λόγον εἶχε νὰ μὴ μετέχη τῶν συνελέξεων τούτων, τοσοῦτ' ἄλλον νῦν,

καθ' ὅσον εἶχεν υἱὸν καὶ υἱὸν τοιοῦτον, ὃν πᾶσα μήτηρ τοῦ μικροῦ χωρίου μετὰ ζηλοτυπίας, δικαιολογησίμου ἄλλως, ἔβλεπε· δὲν εἶχε κόρην ὥστε νὰ τρέχη νὰ ζητῇ γαμβρόν, ἔπρεπε οἱ ἄλλοι νὰ ἔλθωσι νὰ παρακαλέσωσιν αὐτήν, νὰ τῆς κάμωσι διαφόρους ὑποσχέσεις καὶ αὐτὴ ἦτο ἡ ἀπόλυτος κυρία νὰ ἐγκρίνῃ ἢ μὴ τὰ προτεινόμενα. Πολλάκις ἡ φιλόπονος Μαρία, ἐρχομένη νὰ λάβῃ ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ χωρίου τὸ ἀναγκαζοῦν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς ὕδωρ, εἶχε κινήσει τὴν συμπάθειαν τῆς μητρὸς τοῦ Δημητρίου, οὐχὶ δὲ ὀλιγάκις αὐτὴ εἶχε προορίσει καθ' ἑαυτὴν τὴν Μαρίαν ὡς τὴν μέλλουσαν νύμφην τῆς, μάλιστα δὲ εἰς τὰς στενωτέρας συγγενεῖς τῆς πολὺ πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ Δημητρίου, ὁσάκις συνέπιπτε λόγος περὶ τῆς ὠραίας Μαρίας, ἀντὶ νὰ λέγῃ τὸ ὄνομά της, ἐκάλει αὐτὴν *Κελλὴν κηζημῆς* (ἡ μέλλουσα νύμφη μας). Φρόνιμος ὅμως γυνὴ καὶ φιλόστοργος μήτηρ οὖσα, ὡς εἴπομεν, δὲν ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησιν αὐτῆς εἰς τὸν φίλον υἱόν· τούτου ἕνεκα οὐδὲ λέξιν ἐξεστόμισεν. Ἀλλ' ἂν ἦς ἡμέρας διήλθε τοῦ πνεύματος αὐτῆς ὅτι δυνατόν ἡ Μαρία νὰ γείνῃ σύζυγος τοῦ υἱοῦ τῆς, πάντοτε παρηκολούθει αὐτὴν διὰ τοῦ προσεκτικοῦ μητρικοῦ βλέμματός, ὅπερ οὐδὲν ἀποβλέπον τὴν εὐτυχίαν τοῦ τέκνου αὐτῆς διαφεύγει, ἀδικαίπτως δὲ καὶ μετ' εὐχαριστήσεως ἐκάστοτε ἀνεκάλυπτε καὶ νέαν ἀρετὴν τῆς καλῆς *Κελλὴν κηζή*. Ὅθεν οὐχὶ δυσχρόστως ἔβλεπεν ὅτι καὶ ὁ Δημήτριος ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἤθάνετο μεγαλειτέραν πρὸς τὴν Μαρίαν συμπάθειαν καὶ ἐγένοντο τὰ πρῶτα μεμακρυσμένα μεταξὺ τῶν γονέων ἀμφοτέρων τῶν μελλονύμφων προανακρούσματα μέλλοντα νὰ ἀπολήξωσιν εἰς μοζάρτειον ἁρμονίαν.

* *

Ἡ προσοχὴ τοῦ Δημητρίου, ἀπὸ μετὰ συμπάθειας ἰδόντος τὴν Μαρίαν, δὲν ἀπεσπᾶτο πλέον ἀπ' αὐτῆς. Πολλάκις παρηκολούθει αὐτὴν διὰ τῶν βλεμμάτων διερχομένην μετὰ χάριτος πρὸ αὐτοῦ καὶ μεταβαίνουσαν εἰς τὴν βρύσιν τοῦ χωρίου μετὰ τὴν λάγηνον ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ κομίζουσαν τὸ διὰ τὴν οἰκίαν τῆς ἀπαιτούμενον ὕδωρ, βυθίζουσαν πρὸ αὐτοῦ μετ' ἀφελείας παιδικωτάτης μετὰ τῶν ὀπισθεν πεπατημένων ὑποδηματίων τῆς, ἅτινα ἐπέτρεπον νὰ διαφάνωνται τὸρνευτὰ σφυρὰ καὶ μικροσκοπικὸς πούς, ἐπιχαίρων δὲ ἀναμνησκουσάν τοὺς μακαρίους χρόνους τῶν Πατριάρχων τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὴν Ῥεβέκκην ἀντλούσαν τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος μετ' ἀπλοϊκότητος ἀξίας τῆς ἀγνῆς ἐκείνης περιόδου τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος. Προσηλωμένους ἔχων ἐπὶ τῆς Μαρίας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρρέμβαζε τὴν μέλλουσαν, ἂν μὴ εὗρισκεν ἀντίστασιν τινα ἐκ μέρους τῶν γονέων τῆς, εὐτυχίαν τοῦ. Εὗρισκεν ὅμως ἐκ πολλῶν τεκμηρίων ὅτι ἦτο ἄδύνατον τοῦτο. Πάντες οἱ συγγενεῖς τῆς Μαρίας ἔβλεπον μετὰ χαρᾶς ἀνεπιφύλακτον τὸν Δημήτριον, ἴσως δ' ἐν τῷ πνεύματι καὶ τούτων ἡ αὐτὴ σκέψις ἐξε-

κολάπτετο. Αἱ δὲ γείτονες γραῖται, ὧν τὸ ὄξυδερκὲς βλέμμα οὐδεμία ἐκ τῶν ἀδιαφόρων αὐταῖς λεπτομερειῶν διαφεύγει, παρατήρησαν καὶ ἀνεκοίνουν πρὸς ἀλλήλας ἐν μυστικότητι καὶ μετὰ προφυλάξεως ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς τὸ χωρίον ἐπανόδου τοῦ Δημητρίου ἐξωδεύετο περισσότερον νερό, ὥσταν νὰ εἶχαν κανένα μουσαφίρη ἔς τὸ σπίτι, διότι ἡ Μαρία δὲν προφθάνει πλέον νὰ κουβαλῇ νερό· ὡς αὐτως ἐπτολιόσθη καὶ ἡ μεταβολὴ τοῦ δρόμου, ἐπειδὴ ἡ Μαρία ἀπὸ τότε συνεχέστερον διήρχετο πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Δημητρίου, ὁσάκις δὲ συνήντα αὐτὸν—κατὰ τύχην, βεβαίως—ἐπορφυροῦντο εἰς τὸ ἔπακρον αἱ παρελαὶ αὐτῆς, κατεβίβαζεν ἐξ αἰδοῦς εἰς τὴν γῆν τὸ βλέμμα καὶ παρέπαιε προφανῶς τὸ βῆμα αὐτῆς.

Ἐπὶ τέλους δέ, ἂν οὐ λέγει καὶ ἡ παροιμία ὅτι ὁ ἔρως καὶ ἡ βίη δὲν κρύπτονται, ἦτο γνωστὸν καθ' ὅλον τὸ χωρίον ὅτι ὁ Δημήτριος ἡγάπα μὲ ὅλον τὸ πῦρ τοῦ ἀνατολικοῦ κλίματος τὴν Μαρίαν, δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ περτωθῇ ἡ κατάστασις αὐτῇ, ἥτις ἠδύνατο νὰ κόψῃ καὶ τὴν τύχην τοῦ κοριτοῦ, ἂν μὴ κατέληγεν εἰς τὸ ποθοῦμενον τέρμα. Ὅθεν ἀπεφασίσθη νὰ γείνωσι τὰ πρῶτα διαβήματα. Ἐπεφορτίσθη ἐκ μέρους τῆς μητρὸς τοῦ γαμβροῦ γραῖα τις ἀπομακρυσμένη συγγενής, γνωστὴ ὅτι εἶχε διαπερατώσει πολλὰς εὐτυχεῖς προξενεῖας, δι' ἃς μάλιστα τῇ ἀπενεμήθη καὶ καλὸν μετὰ θάνατον εἰσιτήριον διὰ τὸν Πράδεισον. Μετὰ χαρᾶς ἀνέλαβεν ἡ φίλη τὴν ἐντολὴν καὶ ἂν οὐ δεόντως ἐβολιδοδοκῶσεν τὰς διαθέσεις τῶν γονέων τῆς Μαρίας, μετ' ἀξιοπρεπείας διπλωματικωτάτης διεξήγαγε τὰ περαιτέρω, ὥστε μετ' ὀλίγας ἡμέρας διεδόθη ὅτι τελοῦνται οἱ ἀρραβῶνες τοῦ ζευγαυοῦ καὶ εὐαρμόστου ζεύγους. Πράγματι δὲ ἐσπέραν τινα συνεκαλοῦντο οἱ προσετοί, οἱ δημογέροντες καὶ οἱ τρεῖς ἐφημέριοι τοῦ χωρίου εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κόρης καί, ἂν οὐ ἐδόθη ὁ λόγος, ὡς λέγουσιν οἱ ἐγγύριοι τὴν πρὸ τῆς τελέσεως τῶν ἀρραβῶνων οἶονεὶ δημοσίευσιν τῶν προθέσεων ἀμφοτέρων τῶν συζευγνυμένων μερῶν, προσηνέχθησαν τοῖς κεκλημένοις τὰ νενομισμένα γλυκὰ καὶ ὠρίσθη ἄλλη ἡμέρα διὰ τοὺς ἐπιστήμους ἀρραβῶνας, οὓς διὰ τῶν ἱερέων εὐλογεῖ ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κόρης, ἔκτοτε δὲ θεωροῦνται δεδασμευμένοι ἀρρήκτως ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων οἱ μνηστῆρες. Ἡ ὥρα τῆς τελετῆς τῶν ἀρραβῶνων εἶναι ἡ μόνη, καθ' ἣν ὁ μνηστὴρ πρὸς ταῖς χριστιανικαῖς κοινότησι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας βλέπει τὴν μνηστῆν του. Δευτέραν φοράν θὰ ἴδῃ αὐτὴν ἐν τῷ ναῷ πρὸ τῆς Ὁραίας Πύλης, ὁπόθεν θὰ ἐξέλθῃ μετ' αὐτῆς ὡς σύζυγος πλέον. Τὰ τῆς μνηστείας ἔθιμα τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων εἶναι ὅλως ἄλλοια τῶν λοιπῶν ὁμοεικῶν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀρραβῶνος μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς στέψεως ἡ μνηστὴ διὰ τὸν μνηστῆρα δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ